

Біблійні тексти для дослідження:

Бут. 3; 2 Кор. 11:3; Об'явл. 12:7–9;
Івана 8:44; Римл. 16:20; Євр. 2:14;
1 Тим. 2:14, 15.



Пам'ятний вірш:

«І Я покладу ворожнечу між тобою й між жінкою, між насінням твоїм і насінням її. Воно зітре тобі голову, а ти будеш жалити його в п'яту» (Бут. 3:15).

Коли Господь поселив наших прабатьків у прекрасному Едені, Він застеріг їх: «Із кожного дерева в Раю ти можеш їсти. Але з дерева знання добра й зла – не їж від нього, бо в день їди твоєї від нього ти напевно помреш!» (Бут. 2:16, 17). Застереження не їсти від дерева пізнання добра й зла свідчить: хоч Адам і Єва мали знати добро, проте не повинні були знати зла.

Ми, звичайно, можемо зрозуміти, чому, чи не так?

Загроза смерті, додана до перестороги про непослух, також була виконана: вони помруть (див. Бут. 3:19). Наші прабатьки також були вигнані з еденського раю (вірш 24), тому не мали доступу до дерева життя, оскільки в іншому випадку вони могли б жити вічно як грішники (вірш 22).

Однак у розпал цієї трагедії народжується надія (вірш 15), що називається протоевангеліє, або «першою євангельською обітницею». Так, у цьому тексті представлена перша євангельська обітниця Біблії; людям уперше повідомили: незважаючи на гріхопадіння, Бог проклав шлях спасіння для всього людства.

ЗМІЙ

Прочитайте Бут. 3:1; 2 Кор. 11:3 і Об'явл. 12:7–9. Хто такий змій і як він обманув Єву? _____

Текст Бут. 3:1 (Сучасний переклад Біблії) починається зі слова «змій». Синтаксис цієї фрази передбачає акцент: слово «змій» – перше в цьому реченні. Також зазначене слово має певний артикль, що вказує на те, що це добре відома постать, ніби читач уже повинен знати про нього. Отже, реальність цієї істоти підтверджується першим словом третього розділу.

Безумовно, Священне Писання ідентифікує змія як Божого ворога (див. Ісаї 27:1) і називає його «дияволом і сатаною» (Об'явл. 12:9). Так само в давнину на Близькому Сході змій уособлював сили зла.

«Щоб зроби́ти свою справу непомітно, сатана використав як посередника змія – личину, котра якнайкраще підходила для здійснення його підступного наміру. Тоді змій був одним з наймудріших і найгарніших створінь на Землі. Він мав крила, які під час польоту сяяли, як золото, створюючи винятково захопливе видовище» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 53).

Біблія, повідомляючи про диявола, у якому б вигляді він не з'являвся, не говорить метафорично. У Писанні сатана зображений як буквальна істота, а не просто як якийсь риторичний символ або абстрактне поняття для зображення зла чи темного боку людства.

Під час спокуси Адама і Єви в раю змій не представляється ворогом Бога. Навпаки, він посилається на слова Господа, повторюючи і ніби підтримуючи їх. Тобто від самого початку ми бачимо, що сатана любить цитувати Бога і, як дізнаємося пізніше, цитує навіть саме Слово Боже (Матв. 4:6).

Також зверніть увагу: змій не вступає відразу в суперечку із жінкою, а ставить запитання, котре передбачає, що він вірить словам Господа, сказаним людям. Адже він запитав: «Чи Бог наказав...?» (Бут. 3:1). Отже, вже від самого початку ми дізнаємося, якою хитрою і неправдивою була ця істота. І, як побачимо, її план здійснився.

Якщо сатана зміг обманути безгрішну Єву в Едені, наскільки уразливіші ми? Що є нашим найкращим захистом від його обману?

Понеділок, 4 квітня

ЗАБОРОНЕНИЙ ПЛІД

Прочитайте Бут. 2:16, 17 і 3:1–5 (див. також Івана 8:44). Порівняйте слова Божого повеління, даного Адаму, зі словами змія, сказаними жінці. Які відмінності між цими промовами? Яке значення відмінностей? _____

Зверніть увагу на паралелі між розмовою Бога з Адамом (див. Бут. 2:16, 17) і розмовою Єви зі змієм. Створюється враження, що змій посів місце Бога і знає навіть більше, ніж Бог. Спочатку він просто поставив запитання, припускаючи, що жінка, можливо, неправильно зрозуміла Бога. Однак потім сатана відкрито поставив під сумнів наміри Господа й навіть спростував Його слова.

Атака сатани спрямована на два питання: щодо смерті й пізнання добра й зла. Тоді як Бог ясно і категорично заявив, що їхня смерть неминуча (2:17), сатана сказав, що, навпаки, вони не помруть, практично натякаючи на те, що люди безсмертні (3:4). Тоді як Господь заборонив Адаму їсти від плоду (2:17), сатана заохочував людей скуштувати цей плід, адже тоді вони стануть подібними до Бога (3:5).

Два аргументи сатани, безсмертя й уподібнення до Бога, переконали Єву з'їсти плід. Зверніть увагу: щойно жінка вирішила знехтувати Божим наказом і з'їсти заборонений плід, вона повелася так, немов Бога більше не було й вона сама опинилася на Його місці. Біблійний текст указує на подібну зміну особистості. Єва використовує Божу мову: її оцінка, дана забороненому плоду, – «побачила... що... добре на їжу» (3:6), – нагадує оцінку, дану Господом Його творінню: «побачив... що добре воно» (1:4 і т. д.).

Ці дві спокуси – бути безсмертним і бути подібним до Бога – лежать в основі ідеї безсмертя в давньоєгипетській і давньогрецькій релігіях. Прагнення до безсмертя, яке вважали божественним атрибутом, змушувало людей також прагнути

до божественного статусу, щоб (як вони сподівалися) знайти безсмертя. Такий світогляд непомітно проникав до юдейсько-християнської культури й породив вірування в безсмертя душі, які є й сьогодні в більшості християнських конфесій.

Поміркуйте про всі наявні сьогодні вірування, які навчають, що в кожному з нас є щось безсмертне за своєю природою. Як біблійне розуміння людської природи і стану мертвих забезпечує нам потужний захист від цієї небезпечної омани?

Вівторок, 5 квітня

ХОВАЮЧИСЬ ВІД БОГА

Прочитайте Бут. 3:7–13. Чому Адам і Єва відчували необхідність сховатися від Бога? Чому Бог поставив запитання: «Де ти?» Як Адам і Єва намагалися виправдати свою поведінку? _____

Згрішивши, Адам і Єва відчули, що нагі, адже втратили свій одяг слави, що відображав Божу присутність (див. Псал. 8:6, пор. зі 104:1, 2). Образ Божий у людині був уражений гріхом. Дієслово «зробити» у фразі «зробили опаски собі» (Бут. 3:7) досі використовували тільки в описі дій Бога-Творця (1:7, 16, 25 і т. ін.). Тобто наші прабатьки начебто посіли місце Творця, намагаючись покрити свій гріх; саме цю дію Павло засуджує як праведність у ділах (Гал. 2:16).

Наблизившись до Адама і Єви, Господь поставив їм риторичне запитання: «Де ти?» (Бут. 3:9). Через деякий час схоже запитання Він поставить Каїну (4:9). Звичайно, Бог знав відповіді на ці запитання. Він ставив Свої запитання, щоб допомогти цим людям усвідомити їхній учинок, привести їх до покаяння і спасіння. З моменту гріхопадіння людей Господь трудився заради їхнього спасіння та викуплення.

Фактично все, що відбувалося, відображало ідею слідчого суду, який починається із Судді, Котрий допитує злочинця (3:9), щоб підготувати його до вироку (3:14–19). Та Господь здійснював це і для того, щоб спонукати людей до покаяння, яке врешті-решт приведе до спасіння (3:15). Цей лейтмотив звучить у всій Біблії.

Спочатку, як зазвичай трапляється з грішниками, Адам і Єва намагаються ухилитися від обвинувачення, звинувачуючи інших. На запитання Бога Адам відповідає, що дружина, яку Він дав йому (3:12), спонукала його зробити це. Адам вважав, що винна дружина (а отже, і Бог), але не він.

Єва відповідає, що її обманув змії. Єврейське дієслово *нашá*, «обманути» («спокусити», у 3:13), означає вселяти в людей помилкові надії і змушувати повірити у свою правоту (див. 2 Цар. 19:10; Ісаї 37:10; Єрем. 49:16).

Адам звинувачує дружину, заявляючи, що це вона дала йому плід (у цьому є частина правди), а Єва звинувачує змія, кажучи, що він обманув її (і в цьому є частина правди). Та, зрештою, вони обоє були винні, оскільки особисто прийняли рішення.

Наші прабатьки намагалися звинуватити когось іншого в тому, що зробили. Чому ми так легко потрапляємо до тієї ж пастки?

Середа, 6 квітня

ДОЛЯ ЗМІЯ

«І Я покладу ворожнечу між тобою й між жінкою, між насінням твоїм і насінням її. Воно зітре тобі голову, а ти будеш жалити його в п'яту» (Бут. 3:15). Що означає цей вірок Господа змію і яка надія звучить у цих віршах?

Бог починає Свій суд зі змія, оскільки він був ініціатором усієї драми. У цій розповіді змії також є єдиною істотою, яка була проклятою.

Тут ми підходимо з певного погляду до «розвороту» у творінні. Тоді як творіння привело до життя, насолоди благами і благословеннями, суд веде до смерті, зла і проклять, але й до надії й обітниць спасіння. На похмурій картині переможеного змія, що їсть порошок (3:14), сяє надія на спасіння людства, яка з'являється у формі пророцтва. Ще до того, як Адам і Єва будуть засуджені, Господь дає їм надію на викуплення (3:15). Так, вони згрішили; так, вони страждатимуть через свій гріх; і так, вони помруть – теж через гріхи. Та попри все це є остаточна надія – надія на спасіння.

Порівняйте Бут. 3:15 з Римл. 16:20; Євр. 2:14; Об'явл. 12:17. Як у цих текстах розкриваються План спасіння й Велика боротьба? _____

Зверніть увагу на паралелі між Бут. 3:15 і Об'явл. 12:17: змії (дракон), ворожнеча (розлютився); насіння (решта її нащадків), жінка в Едені (жінка в Об'явленні). Війна (Велика боротьба) після гріхопадіння перемістилася до Едену, триватиме до кінця часів. Однак обітниця про поразку сатани була дана вже в Едені: його голова буде стерта. Ця тема докладніше розкрита в Об'явленні, де зображена остаточна загибель диявола (Об'явл. 20:10). Отже, від самого початку людству була дана надія: є вихід із жахливого лиха, що трапилося через пізнання зла; є надія, яку всі ми можемо розділити саме зараз.

Чому так приємно усвідомлювати, що в самому Едені, де зародилися гріх і зло на Землі, Господь почав розкривати План спасіння?

Четвер, 7 квітня

ДОЛЯ ЛЮДИНИ

Прочитайте Бут. 3:15–24. Що сталося з Адамом і Євою внаслідок гріхопадіння? _____

Тоді як Божий суд над змієм визначається як прокляття (3:14), Божий суд над жінкою і чоловіком – ні. Єдиний раз, коли слово «прокляття» використовується знову, воно стосується лише «землі» (3:17). Тобто Бог мав інші плани для чоловіка і жінки, на відміну від змія. Їм була дана надія, а йому – ні.

Оскільки гріх жінки стався через її спілкування зі змієм, текст, що містить Божий вирок жінці, був пов'язаний із вироком змію. Окрім того, що вірш 16 розташований за віршем 15, паралелі між цими двома пророцтвами ясно показують, що пророцтво щодо жінки у вірші 16 потрібно читати, поєднуючи з месіанським пророцтвом у вірші 15. Отже, Божий вирок, винесений жінці щодо народження дітей, треба розуміти в позитивній перспективі спасіння (пор. з 1 Тим. 2:14, 15).

Оскільки гріх чоловіка спричинений тим, що він послухався дружини, замість того щоб послухатися Бога, земля, з якої

був узятий чоловік, проклята (див. Бут. 3:17). Унаслідок цього чоловікові доведеться важко працювати (вірші 17–19), а потім він «вернеться» в землю, з якої взятий був (вірш 19), – цього ніколи не повинно було статися й це ніколи не було частиною Божого початкового плану.

Від безнадійної перспективи смерті Адам потім спрямовує свій погляд до дружини, де бачить надію на життя через народження нею дітей (вірш 20). Тобто навіть у смертному вирокі він бачить надію на життя.

Як і будь-який люблячий батько, Бог бажав людям лише добра, а не зла. Однак тепер, коли вони знали зло, Господь збирався зробити все можливе, аби спасти їх від нього. В ухвалених výroках для наших прабатьків прозвучала надія, незважаючи на їхній відкритий разючий непослух Богу; адже вони, живучи в цьому раю, не мали абсолютно ніяких причин сумніватися в Господі, у Його словах або Його любові до них.

Хоч ми схильні думати про «знання» як про щось позитивне, чому це не завжди так? Чого нам краще ніколи не знати?

П'ятниця, 8 квітня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Розгляньте зв'язок між «деревом життя» і «деревом Пізнання добра і зла». Про цей зв'язок уже свідчить той факт, що обидва вони розташовані «посеред раю» (Бут. 2:9). Однак між двома цими деревами є більший зв'язок, ніж просто географічна близькість. Люди зірвали плід із дерева пізнання добра і зла, люди не послухалися Бога – саме тому вони втратили доступ до дерева життя й не могли жити вічно, принаймні в такому стані. Цей зв'язок лежить в основі дуже важливого принципу. Моральний і духовний вибір впливає на біологічне життя, як говорив Соломон у рекомендаціях своєму синові: «Не забудь ти моєї науки, і нехай мої заповіді стережуть твоє серце, бо примножать для тебе вони довготу твоїх днів, і років життя та спокою!» (Прип. 3:1, 2). Цей зв'язок знову з'являється в майбутньому небесному Єрусалимі, де «серед його вулиць» росте лише дерево життя (Об'явл. 22:2).

«Створивши Єву, Бог визначив, що вона, з одного боку, не повинна нічим поступатися чоловікові, а з іншого – не повинна ні в чому перевершувати його, але в усьому залишатися рівною йому. У святого подружжя не мало бути незалежних одне від одного інтересів, хоч вони не втрачали своєї індивідуальності в мисленні й діяльності. Однак після того, як Єва згрішила, оскільки вона все-таки першою порушила Божу волю, Господь сказав їй, що відтепер Адам пануватиме над нею. Вона повинна була підкоритися своєму чоловікові, і це стало частиною прокляття. Здебільшого це прокляття зробило жіночу долю вкрай тяжкою, і життя жінки стала обтяжливим. Чоловіки, діючи з власної волі, часто зловживали перевагою, яку дав їм Господь. Бог, у Своїй безмежній мудрості, запропонував План спасіння, що дає роду людському ще один випробувальний термін, ще один шанс» (Е. Уайт. Свідчення для Церкви. Т. 3. С. 484).

Запитання для роздумів:

1. Бог стояв віч-на-віч з Адамом в Едені й ставив запитання, щоб не лише встановити його провину, а й привести його до покаяння. Цей лейтмотив знову з'являється в розповідях про Каїна (див. Бут. 4:9, 10), потоп (6:5–8), Вавилонську вежу (11:5), Содом і Гоморру (18:21). Як у цих подіях розкривається ідея слідчого суду?
2. Чому Єва думала: якщо вона з'їсть плід із дерева пізнання добра і зла, то це наділить її мудрістю? Як ми в нашій ситуації можемо уникнути такої помилки, тобто відкритої непокори Слово Божому в надії на щось «краще», ніж запропоноване нам Богом?

ПРОЩЕНИЙ ЗА ГРАТАМИ

(частина 1)

Ендрю Мак-Чесні

Волонтери розподіляли в'язнів, які оформили підписку на вивчення Біблії, але одну людину, Матіаса, ніхто не хотів брати.

– Чому ніхто не хоче зустрітися із цим ув'язненим? – запитав Данте Херрман, 36-річний студент адвентистського коледжу Сагунто.

– З ним дуже важко спілкуватися, – відповів один волонтер.

– Він висміює Бога, – сказав інший.

Данте помолився і відчув, як тихий голос каже йому: «Відвідай Матіаса».

Тюремний охоронець привів Матіаса до Данте в порожню їдальню колонії суворого режиму. На відміну від серійних убивць та інших закоренілих злочинців у цій колонії, Матіас не мав татуювань, його погляд не був озлоблений.

– Ви не схожі на інших ув'язнених, – сказав Данте.

– Ви не знаєте, хто я, – посміхнувся він.

– Насправді мене не турбує, хто ви і чому опинилися тут, – відповів Данте. – Усі ми робили помилки в житті і не можемо змінити минуле.

Матіас уважно приглядався до Данте й побачив татуювання на його руках та сліди від пірсингу у вухах.

– Ви адвентист? – запитав Матіас. – Ви несхожі на інших адвентистів.

– Бог може змінити кожного з нас, – відповів Данте.

Він розповів історію свого життя, як у 17 років продав свою душу дияволу, приєднався до вуличної банди й розповсюджував наркотики. Потім юнак дізнався з Біблії про Божу любов і став адвентистом. Коли Данте закінчив свою розповідь, час, призначений для вивчення Біблії, добіг кінця.

– Чи могли б ви відвідати мене ще раз? – попросив Матіас. – Я хочу більше дізнатися про Бога, про Якого ви

говорили. Я ніколи не чув про люблячого Бога. Усе, що раніше чув про Бога, так це те, що Він злий і карає.

Данте пообіцяв повернутися наступної суботи.

Повернувшись до коледжу, Данте розповів про Матіаса викладачеві.

– Ти знаєш, хто він? – запитав викладач.

– Ні, – відповів Данте.

– Тоді прочитай про нього в Інтернеті, – запропонував викладач.

Те, що Данте дізнався, пробудило в ньому ще більше бажання молитися за цю людину.

– Господи, навіщо Ти спрямував мене до нього? – запитував Данте. У відповідь він почув тихий голос: «У мене достатньо благодаті для тебе. Я простив тебе. Я можу простити і його»*.

Ця історія ілюструє місіонерську мету № 2 Стратегічного плану Адвентистської Церкви на період 2020 – 2025 роки під назвою «Ідемо разом»: «Посилити й різнобічно розвивати місіонерське служіння Церкви в межах „вікна 10/40“ серед неохоплених та недостатньо охоплених груп населення, а також серед представників нехристиянських конфесій».

* Імена в історії змінені.